

מדינה בחובות: מה חשוב לדעת לפני לקיחת הלוואה חוץ בנקאית?

כתבה בהשתתפות עו"ד גלעד נרקיס שפורסמה בתקופת הקורונה ועוסקת בהלוואות חוץ בנקאיות וכה רלוונטית לימים אלו בהם רבים נוטלים הלוואות שלא דרך בנקים ונתקלים בקשיים ובהליכי גבייה. מדריך ללווה.

<< לחץ כאן לצפייה בכתבה

בנקאות

האם בנק יכול לסרב לתת שירות בשל סנקציות בינלאומיות שלא אומצו רשמית בישראל?

רעא 1052/24 בנק מזרחי טכחות בע"מ נ' זק"א - איתור חילוץ והצלה (פורסם בבנו, 02/04/24)

בית המשפט העליון ביטל את החלטת בית המשפט המחוזי בעניין סעד זמני והורה שאין להעביר תרומה בסך של 8 מיליון ₪ מחשבונו של רומן אברמוביץ' לחשבון של זק"א וסירובו של הבנק לעשות כן סביר. במסגרת פסק הדין סוקר בית המשפט את התנאים אשר צריכים להתקיים כאשר מבקשים סעד זמני מבית המשפט (סיכויי התביעה ומאזן הנוחות) וכן מפרט מקרים בהם סירוב של בנק ליתן שירות ייחשב כ"סירוב סביר".

סעיף 2(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) אוסר על הבנק לסרב "סירוב בלתי סביר" ליתן שירותים בנקאיים הנחשבים חיוניים וזאת נוכח היותו של הבנק נותן שירות חיוני ובסיסי. כאשר הבנק מסרב ליתן שירות, עליו מוטל נטל ההוכחה להראות כי מדובר ב"סירוב סביר". הבנק יוכל להרים את הנטל בדרכי ההוכחה הרגילות, כאשר רמת ההוכחה הנדרשת ממנו נמוכה מזו הקבועה במשפט האזרחי וקרובה לזו הנדרשת במשפט המנהלי. דרך נוספת להרמת הנטל נקבעה בסעיף 2(ד) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) והיא שהבנק מראה כי הפעולה המבוקשת מנוגדת למדיניות העסקית שקבע ואשר הוצגה למפקח על הבנקים והמפקח לא הביע התנגדות למדיניות זו.

בפסק הדין סירוב הבנק להעביר את התרומה מחשבונו של אברמוביץ' לחשבון זק"א נבע מהכללתו של אברמוביץ' ברשימת סנקציות של בריטניה והאיחוד האירופי בשל מלחמת רוסיה-אוקראינה.

מלמדנו מאחל
לכם ואמלסחומבם,
ימים לקטים, פתירת כל החטובים,
לובם אל החיילים לביתם בהריאות
ובלאום ולנרם אל אחדות

עורך: עו"ד גלעד נרקיס

מומחה בתחום הבנקאות, חדלות הפירעון והאשראי החוץ בנקאי. מחבר הספרים: פרקים בדיני בנקאות, חוק אשראי הוגן, והחזקה הבנקאי כחזקה יחס. יו"ר (משותף) של ועדת בנקאות, לשכת עו"ד.

הבנק קבע כחלק מהמדיניות העסקית שלו כי הגם שהוא אינו כפוף במישרין לסנקציות בינלאומיות, הרי שהוא החליט לאמץ אותן בכדי לא להיות חשוף לסיכונים שונים בינלאומיים. בית המשפט העליון קבע כי כל עוד הבנק פועל בהתאם למדיניות ניהול סיכונים שקבע בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שהורה לבנקים לקבוע מדיניות בעניין (מכתב המפקח לבנקים מיום 8.6.22), אזי לא קמה לכאורה עילת תביעה כנגד הבנק בטענה כי מדובר בסירוב בלתי סביר ליתן שירות. עוד קבע בית המשפט כי יש לערוך בכל מקרה בדיקה של תחולת הסנקציות על פעולה ספציפית שהתבקשה ולבדוק האם היא לא הוחרגה מהאסור. אי עריכת בדיקה, עשויה להיחשב כסירוב בלתי סביר. בנסיבות המקרה, נוכח סיכויי תביעה שאינם גבוהים ומאחר ומדובר בצו עשה חריג החופף לסעד העיקרי המבוקש בתביעה ומשלא הוכח כי ייגרם לזק"א נזק בלתי הפיך, דחה בית המשפט את הבקשה לסעד זמני וקבע כי בשלב זה לא תועבר תרומה מחשבונו של אברמוביץ' לזק"א.

<< לחץ כאן לפסק הדין המלא

חדלות פירעון

תזכיר חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 9) (עיכוב הליכים זמני בהליך הסדר חוב), התשפ"ד-2024

בתאריך 4.6.24 פורסם להערות הציבור תזכיר חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 9) (עיכוב הליכים זמני בהליך הסדר חוב), התשפ"ד-2024, במסגרתו מוצע לתקן באופן קבוע את מסלול הסדר החוב שבחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, כך שתעוגן בו האפשרות של חייב המציע הסדר חוב, בין אם הוא יחיד ובין אם תאגיד, לקבל מבית המשפט סעד זמני מסוג עיכוב הליכים, קרי הקפאת ההליכים המשפטיים והליכי הגבייה בעניינו. ההצעה לעגן בחוק באופן קבוע את הסעד של עיכוב הליכים זמני במסגרת הליך הסדר חוב נועדה, בראש ובראשונה, לשפר את סיכוייהם של החייבים, לאשר הסדרי חוב עם הנושים, בלי שהחייב יאבד שליטה בענייניו הכלכליים ובלי שיאלץ להיכנס להליך חדלות פירעון על כל השלכותיו של הליך זה, לרבות השמדת ערך.

התיקון המוצע נועד להחליף את ההסדר הזמני שנכלל בחוק כהוראת שעה בתקופת מגפת הקורונה – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4 – הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש), התשפ"א-2021 (להלן: הוראת השעה), שעומד עדיין בתוקפו וצפוי לפקוע בדצמבר 2024 וזאת לאחר שהוראת השעה התגלו תועלות רבות, ולכן הוחלט שלא לתת לה לפקוע. יחד עם זאת, הוחלט שלא להאריכה כמות שהיא אלא במודל מדויק יותר, כדי למנוע ניצול לרעה, לשמר תועלות ולצמצם נזקים. בתזכיר הודגש כי קבלת התזכיר ואימוצו יאפשר לקבל עיכוב הליכים בתקופת המשא ומתן לגיבושו של הסדר החוב, כדי להגביר את הסיכוי לקדמו.

התיקון המוצע הוא פועל יוצא של מגמת המחוקק אשר עמדה בבסיס הרפורמה בדיני חדלות פירעון והיא לתמרץ חייבים לטפל בקשיים כלכליים בשלב מוקדם, שכן טיפול בשלב מוקדם משפר הן את הסיכוי לשיקום כלכלי והן את שיעור החוב שייפרע לנושים.

מה מוטל על הבנק לעשות כדי לאתר את הבעלים של "חשבונות רדומים"?

רע"א 996/23 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' גנית (נבט) מנטל (פורסם בנוב, 11/01/24)

בית המשפט העליון דן בערעור על החלטת בית המשפט המחוזי לאשר תביעה ייצוגית כנגד הבנק בטענה כי הוא הפר את החובה המוטלת עליו לאתר את הבעלים של חשבונות רדומים (חשבונות שעברו 10 חודשים מהמועד האחרון בו בוצעה בהם פעולה), התעשר שלא כדין על חשבון הבעלים, הפר חובה חקוקה, נהג בחוסר תום לב, התרשל, הטעה אותם ומנע מהם רווחים. את הבקשה הגישה לקוחה של הבנק אשר הוריה פתחו לה תוכנית חיסכון בבנקו וזו הוחזקה בפיקדון בנקאי במשך עשרות שנים עד שהבנק יצר קשר עם הלקוחה.

הסעד העיקרי שהתבקש בבקשת האישור הוא השבת הכספים המצויים בחשבונות הרדומים לבעליהם בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין ולחלופין מתן צו הצהרתי המורה לבנק להשיב לחברי הקבוצה את הכספים בצירוף שווי ההתעשרות שצמחה לו מהשימוש שעשה בהם.

בית המשפט העליון קבע כי פנייה למרשם האוכלוסין לצורך בירור כתובת עדכנית של בעלים בחשבונות רדומים היא צעד סביר ואף מתבקש, שיש לבצע במסגרת חובת האיתור החלה על הבנק מכח סעיף 13ב(א) לפקודת הבנקאות המטיל חובה על תאגיד בנקאי לפעול לאיתור בעלי חשבונות רדומים וכן מכח הוראות שהופצו בחוזר מטעם המפקח על הבנקים משנת 1983 ו-1998. אומנם במשך השנים הבנק נקט באמצעים אחרים שכללו משלוח מכתבים אוטומטי לכתובת הרשומה אצלו, ניסיונות ליצור קשר טלפוני, העברת הטיפול בחשבון למוקד האיתור בחלוף עשר שנים ממועד הפיכת החשבון לרדום ודיווח לאפוטרופוס הכללי משהחשבון נותר רדום במשך עשור, אולם פעולות אלו היו בבחינת מעט מדי ומאוחר מדי והתמונה המצטיירת לכאורה היא שהבנק לא עמד בחובת האיתור המוטלת עליו, לא באמצעות פנייה למרשם האוכלוסין ואף לא באמצעי חלופי אחר. עוד קבע בית המשפט כי עצם העובדה שהבנק נדרש להשקעת משאבים בהגשת שאילתות פרטניות למרשם האוכלוסין בכדי לאתר פרטי התקשרות עדכניים עם הבעלים בחשבונות רדומים, אינה משחררת אותו מן החובה המוטלת עליו לעשות כן.

מטעם זה ומאחר וקמה למבקשת עילת תביעה אישית כנגד הבנק וקיים סיכוי סביר כי התובענה הייצוגית תוכרע לטובת חברי הקבוצה וזו הדרך היעילה והצודקת להכרעה במחלוקת בשל פערי המידע בין הצדדים ואי מודעות של הבעלים של חשבונות רדומים על קיומם, הרי שיש להשאיר על כנה את ההחלטה המורה על אישור התביעה הייצוגית כנגד הבנק.

זהות הנאמן, כשירותו ותפקידיו בהליכי חדלות פירעון **רעא 2387/24 הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום** **כלכלי נ' עים מוסא הנאמן לחברת משק ב. שיווק חן בקר** **בע"מ (פורסם בנבו, 31.7.2024)**

בפסק הדין שניתן על ידי בית המשפט העליון נדונו בהרחבה שאלת תפקידו, סמכויותיו וכשירותו של הנאמן בהתאם לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי. באותו מקרה מונה בא-כוחה של החברה שבמרכז הליכי חדלות הפירעון (חברת משק ב. חן שיווק בקר בע"מ, העוסקת במתן שירותי גידול ושיווק של עגלים), לנאמן ליישום הליכי חדלות הפירעון של החברה. המינוי נעשה על דעתם והסכמתם של מרבית נושי החברה. הממונה התנגד למינוי והגיש בקשת רשות ערעור על ההחלטה למנותו. בבקשתו טען הממונה כי נפלו בהחלטת בית המשפט המחוזי שני כשלים-

הכשל האחד הוא, מינויו של המשיב לנאמן אף שהוא אינו כלול ברשימת הנאמנים שגובשה לפי סעיף 37 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018; כשל נוסף טמון, לשיטת הממונה, במינויו של המשיב לנאמן לחברה בעודו מוסיף לשמש גם כבא-כוחם של החברה ושל בעלי השליטה בה. המשיב מצדו טען, כי מינויו לנאמן עולה בקנה אחד עם אינטרס הנושים. המשיבות, אשר הגישו את בקשת הפירוק, טענו כי בנסיבות אליהן נקלעה החברה, הדרך המיטבית להשיא את קופת הפירוק היא השכרת המשק החקלאי שברשות החברה לצד שלישי, וכי לנוכח היכרותו עם תחום העיסוק הרלוונטי, קיים למשיב יתרון על פני אחרים.

בית המשפט העליון (השופטת ג' כנפי-שטייניץ, בהסכמת השופט ד' מינץ והשופטת י' וילנר) קיבל את הערעור ודן בתפקידו של הנאמן להפעיל את התאגיד לשם שיקומו הכלכלי, ולחלופין לפעול לפירוקו. במסגרת תפקידו זה, נתונה לנאמן, בין היתר, הסמכות להכריע בתביעות חוב; לפעול לכינוס נכסי קופת הנשייה ולניהולם; במקרה של הפעלת התאגיד לשם שיקומו – לגבש את דרך השיקום; ובמקרה של פירוק – לפעול למימוש נכסי קופת הנשייה ולחלוקתם בין הנושים. לשם מילוי תפקידו, מקנה החוק לנאמן את כלל הסמכויות של אורגני התאגיד ושל נושאי המשרה בו, על מנת לאפשר לו לנהל את התאגיד ולקבל החלטות בענייניו (סעיפים 42-44 לחוק). עוד נקבע כי על רקע תפקידו המרכזי של הנאמן בהליכי חדלות הפירעון, מידת השפעתו של הנאמן על הצלחת הליכי חדלות הפירעון רבה, ולעיתים מכרעת, ואחריות כבדה מוטלת על כתפיו. בתפקידו זה, נחשב הנאמן ל"ידו הארוכה של בית המשפט", ומצופה ממנו לעמוד בסטנדרטים גבוהים של מקצועיות, מיומנות ואמינות.

החוק קובע הליך סדור למינוי נאמנים, שעיקרו בהקמת מאגר של נאמנים – היא "רשימת הנאמנים" – המגובש על-ידי ועדה ציבורית על בסיס אמות מידה מקצועיות ואובייקטיביות, ממנו

יש לבחור בעלי תפקיד בהליכי חדלות פירעון. בנוסף לתכלית שעניינה הבטחת הליכי מינוי שוויוניים ושקופים, נועדה רשימת הנאמנים להבטיח את רמתם המקצועית ואת מומחיותם של הנאמנים שימונו. לצד הקמת רשימת הנאמנים, קובע חוק חדלות פירעון שלושה מסלולים למינוי נאמן בהליכי חדלות פירעון של תאגיד. המסלול הראשון, הוא "דרך המלך" – הוא מינוי נאמן מתוך רשימת הנאמנים, בהתאם להוראות סעיף 33(ב) לחוק. המסלול השני, הקבוע בסעיף 35 לחוק, הוא מינוי של הממונה לנאמן, בנסיבות שבהן מצא בית המשפט כי "יש עניין ציבורי בכך". המסלול השלישי, הקבוע בסעיף 36 לחוק, הוא מינוי לנאמן של נושא משרה בתאגיד שבעניינו מתקיימים הליכי חדלות פירעון, גם אם נושא המשרה אינו כלול ברשימת הנאמנים. מסלול זה מהווה חריג לכלל שלפיו נאמן ממונה מתוך רשימת הנאמנים, והוא מותנה בשלושה תנאים: ראשית, על בית המשפט להשתכנע, כי הדבר יסייע להליכי חדלות הפירעון ולא יפגע בנושים; שנית, בבואו לקבוע את סמכויותיו של הנאמן, על בית המשפט להבטיח כי לא ייווצר ניגוד עניינים בין תפקידו כנאמן לבין תפקידו כנושא משרה בתאגיד (סעיף 36(א) לחוק); ולבסוף, על בית המשפט למנות נאמן נוסף מתוך רשימת הנאמנים לצדו של נושא המשרה (סעיף 36(ב) לחוק. ההסדר האמור נועד לאזן בין שתי גישות: גישה המבכרת מינוי נאמן חיצוני לתאגיד, שאינו מחויב לבעלי השליטה ואף אינו נושא באחריות לחדלות הפירעון של התאגיד; אל מול גישה המבקשת להותיר את סמכויות הניהול בידי אורגני התאגיד, בעיקר בכל הנוגע ליכולתם לסייע בשיקומו הכלכלי.

על שלושת המסלולים חולש הכלל שלפיו בית המשפט לא ימנה לנאמן מי שעלול להימצא במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כנאמן לבין עניין אישי או כלכלי שלו, או בין תפקיד אחר אותו הוא ממלא. כלל זה, האוסר על הימצאות בעל תפקיד בניגוד עניינים, הוא עיקרון יסוד בשיטתנו המשפטית, והוא חל גם על מינויו של בעל תפקיד בהליכי חדלות פירעון אף בהעדר הוראה מפורשת. במקרה דנן, מינויו של המשיב לנאמן בעניינה של החברה, אינו עומד בתנאיו של אף לא אחד מן המסלולים שתוארו. אין בעובדה שמרבית הנושים סבורים כי מינוי זה יכול להיטיב עם קופת הנשייה כדי להצדיק חריגה מהוראותיו המפורשות של חוק חדלות פירעון. עם זאת, עמדת הממונה לפיה בא-כוחו של תאגיד הממונה לנאמן לתאגיד, מצוי, ככלל, בניגוד עניינים מובנה נותרה בצריך עיון.

אשראי חוץ בנקאי

האם לבית המשפט סמכות להתערב במהות ההסכם בין הצדדים ובתנאיו?

ת.א (ת"א) משה בלייש נ' אליזה זיבי זיתוני, (פורסם בנוב, 12/08/24)

בין התובע לנתבעת נכרת הסכם לפיו בתמורה לסך של 250,000 ₪ בתוספת מע"מ שיתן התובע לנתבעת, יהא עליה להעביר לו מדי חודש מחצית מהכנסות העסק- בית הקפה העומדות על סך של כ-10,000 ₪ בתוספת מע"מ לחודש. בהסכם מאוחר יותר שנחתם בין הצדדים הודתה הנתבעת כי בשל הפרת ההסכם היא חבה לתובע סך של 430,000 ₪ בתוספת מע"מ וכן כי היא תמשיך בביצוע תשלומים חודשיים בסך של 5,000 ₪ בתוספת מע"מ עד לפירעון סכום זה. בית המשפט קבע כי על אף שבהסכם בין הצדדים לא נזכרה המילה הלוואה ועל אף שהתובע ביקש לטעון כי מדובר בהסכם שותפות, הרי שבפועל מדובר היה בהלוואה שניתנה על ידי התובע לנתבעת ולמעשה, התובע העמיד לנתבעת הלוואה בסך 250,000 ₪ והיה אמור לקבל ריבית חודשית של 5,000 ₪, דהיינו ריבית בשיעור של 2% לחודש. חיזוק לכך ניתן למצוא בלשון ההסכם אשר קבע כי התובע אינו נוטל על עצמו שום סיכון הנוגע לעסק, דבר שאינו מאפיין יחסים בין שותפים. עוד קבע בית המשפט כי אין ברישום שערך רואה החשבון של התובע כדי להעיד על מהות ההסכם שכן רואה החשבון רשם את שנרשם בחשבוניות אותן ערך התובע ואין לו יכולת נבואית לדעת מה מהות ההסכם בין הצדדים. כן קבע בית המשפט כי אין בעובדה שהתשלומים החודשיים כללו תוספת מע"מ כדי להעיד כי אין מדובר בהחזר הלוואה הן מאחר והתנאים הוכחו על ידי התובע והן מאחר ועסקת הלוואה לא הוחרגה כליל מחוק מס ערך מוסף.

מאחר וההסכם נחתם ביום 19/4/16, קודם לחקיקת תיקון מספר 5 לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, חל עליו חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993, טרם תיקונו. סעיף 3 לחוק קובע רשימה של פרטים אותם יש לגלות בעת עריכת הסכם הלוואה. פרטים אלו לא גולו בנסיבות המקרה משנעשה ניסיון להסוות את העובדה כי מדובר בהסכם הלוואה. מטעם זה גם לא גולו במסגרת כתב התביעה פרטים שחובה לגלות בהתאם לסעיף 8(א) לחוק. סעיף 9(א) לחוק קובע כי במידה וראה בית המשפט כי חוזה ההלוואה או תנאי בו אינם מתאימים לדרישות החוק, הוא רשאי לבטל את החוזה או התנאי או לשנותו בכדי שיתאימו לדרישות החוק. מאחר ושיעור הריבית שנקבע בהסכמים היה גבוה משיעור הריבית המקסימלית שהיה מותר באותה עת על פי חוק, ביטל בית המשפט את הריבית הגבוהה שנקבעה בהסכמים וחייב

סמכות בית המשפט בענייני חדלות פרעון נמשכת גם לאחר אישור הסדר

רע"א 4220-24 אברהם אליעזר תמרי נ' עו"ד אורן הראל - בתפקידו כנאמן לנכסי החייב (פורסם בנוב, 11.7.2024).

בית המשפט העליון דן בשאלת סמכותו של בית המשפט אשר אישר הסדר נושים, לדון ולפרש את הוראות ההסדר או שמא הוא מנוע בשל כלל סופיות הדיון.

באותו עניין שילם החייב חלק מן התשלום בהתאם להסדר הנושים שאושר וכשביקש לשלם את היתרה, העביר אליו הנאמן חישוב שכלל בנוסף לתשלום יתרת החוב גם תשלום הפרשי הצמדה וריבית מיום צו הכינוס; המבקש טען כי החישוב האמור הכולל תוספת הפרשי הצמדה וריבית, חותר כנגד פסקי הדין שאישרו את הסדר הנושים הראשון ואת הסדר הנושים המתוקן.

נקבע כי לאור אופיים המיוחד של הליכי חדלות פירעון ויכולתו של בית המשפט לבחון בהסתכלות רחבה את כלל הזכויות והחובות של הצדדים להסדר – סמכותו של בית המשפט בהליכים כאלה אינה מוגבלת רק לדיון בהסדר הנושים עצמו ואישורו, והיא נמשכת גם לאחר האישור. המדובר בכלל שהוא כמעין חריג לסופיות הדיון, ולפיו בית משפט של חדלות פירעון רשאי, במקרים המתאימים, להבהיר את שדרוש הבהרה במסגרת הסדר הנושים. החלטתו של בית משפט קמא לא נועדה לשנות את הסדר הנושים המתוקן אלא אך לפרשו, והוא היה מוסמך לעשות כן.

אשר לאופן בו פירש בית משפט קמא את הסדר הנושים המתוקן, נקודת המוצא היא כי ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בקביעות פרשניות של בית המשפט של חדלות פירעון לגבי הסדר נושים. טענות המבקש אינן מצדיקות סטייה מהלכה זו בענייננו. את הוראות הסדר הנושים יש לפרש בהתאם לאומד דעת הצדדים כפי שהיא נלמדת מלשון ההסדר והנסיבות בהן הוא נערך. בחינה זו אכן מובילה למסקנה שעל המבקש לשאת בתשלום הפרשי הצמדה וריבית.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

דיבידנד

כתב עת דו חודשי

גליון מספר 5

בנקאות אשראי חוץ בנקאי חדלות פרעון

בהליכי משפט. בית המשפט קבע כי גם בתביעה שמתחילה כתביעה שטרית, חלה חובה על התובע לרכז את כל התביעות במקום אחד וככל הנדרש, לתקן את כתב התביעה שאם לא כן מדובר בהטרדה של בעל דין ושימוש לרעה בהליכי משפט.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

את הנתבעת להשיב את הסכום שקיבלה כשהוא צמוד נושא ריבית כדין מיום 2.5.16, מועד העמדת מלוא סכום ההלוואה לידי הנתבעת.

עוד קבע בית המשפט כי הפיצוי המוסכם בסך של 180,000 ₪ אשר נקבע למקרה בו הנתבעת תפר את הסכם ההלוואה הינו גבוה מאוד ונשכני שעה שהוא עומד על 72% מגובה ההלוואה שניתנה לנתבעת ועליו לעמוד על סך של 10% בלבד.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

מתי מתגבשת עילת התביעה בגין הפרת הסכם הלוואה בין צדדים והאם ניתן לתבוע בגין הלוואה תביעה שטרית בגין שיקים שנמסרו לביטחון ובהמשך תביעה חוזית נפרדת בגין יתרת הסכום, ככל שנותרה?

ת.א (ת"א) 2386-11-22 אברהם כהן נ' עו"ד ירון אבני (פורסם בנוב, 04/06/24)

לפסק הדין המלא:

בית המשפט סילק תביעה על הסף לאחר שקבע כי התביעה הכוללת תשלומי ריבית בגין הלוואה התיישנה במועד הגשתה. סעיף 6 לחוק ההתיישנות קובע כי "תקופת ההתיישנות מתחילה ביום שבו נולדה עילת התובענה". בית המשפט קבע כי עילת התביעה התגבשה במועד בו דרש התובע את פירעון ההלוואה לאחר שזו לא שולמה ולכל המאוחר בעת פתיחת תיק ההוצאה לפועל בגין אי עמידת הנתבע בפירעון ההלוואה. העובדה שהתובע בחר להגיש תביעה שטרית בגין שיקים שניתנו לידי לביטחון המהווים אך פירעון חלקי של ההלוואה, חלף הגשת תביעה בעילה חוזית הכוללת את מלוא הסכום, אינה משנה את המועד אשר ממנו יש למנות את תקופת ההתיישנות. בית המשפט הזכיר את סעיף 9 לחוק ההתיישנות הקובע כי "הודה הנתבע, בכתב או בפני בית משפט, בין בתוך תקופת ההתיישנות ובין לאחריה, בקיום זכות התובע, תתחיל תקופת ההתיישנות מיום ההודאה; ומעשה שיש בו משום ביצוע מקצת הזכות, דינו כהודאה לעניין זה", אולם בנסיבות העניין נקבע כי במסגרת ההליכים שהתנהלו בין הצדדים בלשכת ההוצאה לפועל ולאחר מכן בבית המשפט, לא הודה הנתבע בזכותו של התובע לקבל ריבית נוספת ועל כן לא השתנה המועד ממנו יש למנות את תקופת ההתיישנות. כמו כן, קבע בית המשפט כי הסכמת הצדדים במסגרת התביעה השטרית, אשר קיבלה תוקף של פסק דין, כללה ויתור על הריבית הנוספת לה טען התובע מאחר והדבר כבר נידון שם. בנסיבות אלו, הגשת תביעה חדשה שנתיים אחרי בגין רכיב הריבית אינה אפשרית משום מעשה בית דין וכן מהווה חוסר תום לב ושימוש לרעה

NG

גלעד נרקיס עורכי-דין

Gilad Narkis Law Office